

عنوان مقاله:

معرفی و مطالعه اشکال و نقوش سفال های شهر سوخته سیستان

محل انتشار:

همایش ملی باستان شناسی و هنر سفال و سفالگری (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسنده:

داود بهروزی فر - دانشجوی دکتری تخصصی باستان شناسی علوم و تحقیقات تهران

خلاصه مقاله:

در باستان شناسی با مجموعه ای از یافته های دوران پیش از تاریخ، تاریخی و اسلامی مواجه هستیم که تفسیر و فهم آنها چندان آسان نیست. یکی از مهم ترین این یافته ها سفال میباشد که درصد قابل توجهی از آثار و مواد فرهنگی جوامع پیش از تاریخ، تاریخی و اسلامی را به خود اختصاص میدهد. در واقع سفال که فراوان ترین دادهها در محوطه های باستانی می باشد اطلاعات بسیار زیادی را به همراه دارد. شهر سوخته نامی است به بلندای تاریخ و آشنا برای تمدن های جهان که نام تپه یا در حقیقت سلسله تپه های طبیعی بزرگی با ارتفاع بین 12 تا 18 متر از سطح زمین های اطراف خود می باشد که در 56 کیلومتری زابل در شمال شرقی استان سیستان و بلوچستان و در حاشیه جاده زابل به زاهدان واقع شده است. موجودیت 156 هکتاری شهر مدیون رودخانه پراب هیرمند و دلتای آن بوده است. این شهر در 3200 سال قبل از میلاد پایه گذاری شده و مردم این شهر در چهار دوره استقراری بین سال های 3200 تا 1800 قبل از میلاد در آن سکونت داشته اند. سفال یکی از مواد اصلی و اولیه مورد استفاده جامعه شهر سوخته بوده که به مقدار شگفت آوری تولید میشده است. در نزدیکی شهر سوخته و در زمینه ای پست شرق آن نیز آثار کوره های متعدد سفالگری دیده میشود. خودشهر و دربخش شمال غربی منطقه، موسوم به بناهای یادمانی نیز آثار کوره های سفال گری دیده میشود که به نظرمیرسد مربوط به دوره های جدیدتر استقرار باشند. سفال دوره هاییک تا چهار شهر سوخته رامیتوان به چهار طبقه گونه شناسی اصلی تقسیم کرد. این چهار گروه اصلی عبارت است از سفال نخودی، خاکستری، قرمز و سفال چند رنگ. به طور کلی سفاله ای شهر سوخته به دو گروه نخودی و خاکستری تقسیم میشود و نیز به صورت جسته و گریخته سفال های قرمز رنگ دیده میشوند. نقشه این خودی ازدوران اول با نقش های هندسی و مرکب از خطوط مختلف و ترکیبی است که شکل های مختلف هندسی رامیسازند. نقش مثلث های دنباله دار، مثلث های واژگون، خطوط پلکانی، نیم دایره از نقش های رایج بر روی کاسه های نخودی رنگ شهر سوخته است. در دوره سوم نقش ماهی نیز بر روی کاسه ها و بشقاب ها ظاهر میگردد. برخی از نقش های موجود بر روی سفال های نخودی را میتوان به نقوش گیاهان و طبیعت تعبیر کرد. سفال خاکستری شهر سوخته نوع خاصی است و بیشتر سفال های خاکستری رنگ به شکل کاسه گود و پیاله های کوچک و چند مورد ظرف شیپوری شکل دیده شده است. این نوع سفال در شهر سوخته گاهی به شدت سوخته و سیاه شده است و تقریباً تمام کاسه های گود خاکستری رنگ شهر سوخته منقوش هستند. در شهر سوخته سفال های رنگارنگ و دورنگ نیز تولید میشده که نمونه هایی از قبرها به دست آمده است. ظرف های دو رنگ، لیوان هایی با کف صاف و دارای نقش های هندسی هستند که با رنگ های سیاه و قهوه ای مزین شده اند. به طور خلاصه میتوان گفت که سفال های لایه های کهن تر شهر سوخته ارتباط این محل را با بخشی از خراسان بزرگ که امروزه جمهوری ترکمنستان شناخته میشود و سفال های جدیدتر ارتباط این محل را با تمدن های دشت سند بیان میدارد. این پژوهش بر اساس هدف، از نوع پژوهش های بنیادی و بر اساس ماهیت از نوع پژوهش ه ...

کلمات کلیدی:

شهر سوخته، سفال، اشکال، نقوش هندسی، ترکمنستان، نقوش نمادین و سمبلیک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/731590>

